T 160/50
43

R o z s u d e k.
Jménem republiky !

Okresní soud ve Valašském Meziříčí, odd. III., uznal po veřejném hlavním přelíčení konaném dne 7. června 1950 v přítomnosti obžalovaného, takto právem :

Obžalovaný

Rudolf S t r ů b i n g e r,

nar. dne 28. 10. 1901 v Kašperku, bývalý učitel, nyní dělník, posledně bytem Zhořelec, Thorunská č. 32, Německo, t.č. v řádné vazbě vyšetřovací okresního soudu ve Valašském Meziříčí,

j e s t v i n e n,

že jako učitel na německé škole ve Valašském Meziříčí, člen rady města, vedoucí osoba kanceláře NSDAP a vynikající německý představitel za německé okupace ve Valašském Meziříčí :

I. dne 9. listopadu 1940 telefonicky z Valašského Meziříčí udal Gestapu na Vsetíně Bohuslava Halamíčka pro jeho domnělý výrok, že se vysere na Gestapo a že neuznává německé zákony, což bylo příčinou, že Bohuslav Halamíček byl dne 11. 11. 1940 zatčen Gestapem, ztýrán, při čemž mu úderem do levého ucha bylo způsobeno podstatné oslabení sluchu, a byl vyšetřován a vězněn do 20. 11. 1940,

II. v dubnu nebo květnu 1941 udal u Gestapa na Vsetíně Arnošta Knöpfelmachera, v jehož podniku byl ustanoven správcem k věrné ruce, a to pro jeho nepřátelský postoj k Říši a to krátce potom, kdy Arnošt Knöpfelmacher mu dělal výtky, aby si nevodil do jeho bytu Jarmilu Bretfeldovou, a zavinil tak jeho dodání do koncentračního tábora, kde Arnošt Knöpfelmacher dne 11. 7. 1941 zahynul,

tedy jednáními předsevzatými se zlomyslnosti způsobil nebezpečí v §u 86 b/ tr.z. uvedené, totiž nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidem, při čemž čin se stal za okolností zvláště přitěžujících a povstala z něho smrt Arnošta Knöpfelmachera, což mohl obžalovaný předvídati, a vzešel skutečný úraz na zdraví Bohuslavu Halamíčkovi,

č í m ž s p á c h a l

zločin zlomyslného jednání za okolností zvláště nebezpečných podle §u 87 tr.z. a

odsuzuje se za to

podle §u 86 odst. 2 poslední věta tr.zák. a za použití §U 113, odst.1 zák. č. 319/48 Sb. k trestu doživotního těžkého žaláře a podle §u 389 tr.ř. k náhradě nákladů trestního řízení.

Podle § 55 a/ tr.z. započítává se obžalovanému do trestu prozatimní vazba zajišťovací a řádná vazba vyšetřovací od 2.3. 1949 v 16 hod. do 7/6 1950 21 hod.

Odsouzení jest nepodmíněné.

Naproti tomu se obžalovaný

Rudolf S t r u b i n g e r,

generalie viz shora,

o s v o b o z u j e s e,

podle § 259 č. 2 tr.ř. od obžaloby, že :

jako učitel na německé škole ve Valašském Meziříčí, člen rady města, vedoucí osoba kanceláře NSDAP a vynikající německý představitel za okupace ve Valašském Meziříčí :

A/ v lednu 1941 v písemném podání zaslaném Gestapu na Vsetíně z Valašského Meziříčí, udal JUDra Františka Brauna, israelitu a Otto Fischgrunda, israelitu, že přes zákaz platný i pro israelity zdržující se po 8 hodině večer na ulici navštěvují kino a že udržují styky s arijkami a to Dr. Braun s Jiřinou Menšíkovou, v důsledku čehož Dr. Braun a Fischgrund byli dne 10. ledna 1941 zatčeni Gestapem a odvlečeni do koncentračního tábora, kde dne 9. června 1941 zemřeli,

B/ v říjnu 1940 odeslal z Valašského Meziříčí Gestapu na Vsetín udavačský dopis Albertiny Trčálkové na Slavoje Blechu, Milana Gavendu a Antonína Liebigera, resp. měl účast na odeslání dopisu kanceláří NSDAP, v důsledku čehož byli jmenovaní dne 28. října 1940 Gestapem zatčeni a Blecha a Gavenda věznění až do osvobození v r. 1945 a Liebiger byl v r. 1942 umučen v koncentračním táboře v Dachau,

C/ v roce 1940 resp. 1941 ve Valašském Meziříčí měl účast na opětném zatčení hejtmana Květoslava Růžičky, o němž po prvém jeho propuštění prohlásil, že týž bude opětně do měsíce zatčen Gestapem, což se skutečně stalo a Květoslav Růžička zahynul v koncentračním táboře,

D/ v letech 1939 až 1941 měl účast na písemných, ústních, resp. telefonických hlášeních Gestapu o osobách nepřátelských Říši v tak zv. akci rukojemské, sokolské a členů komunistické strany, v důsledku kterýchžto hlášení velká část občanů byla zatčena a věznéna a mnozí z nich zahynuli v koncentračních táborech,

tedy dalším jednáními předsevzatými ze zlomyslnosti způsobil nebezpečí v §u 85 b/ tr.z. uvedené, totiž nebezpečí pro život, zdraví a bezpečnost těla lidem a ve větším rozsahu pro cizí majetek, při čemž poškození vzešlo skutečně jiným úrazy na zdraví, bezpečnosti těla a ve větším rozsahu na majetku a při čemž čin se stal za okolností zvláště přitěžujících a povstala z něho smrt JUDra Františka Brauna, Otto Fischgrunda, Antonína Liebigera, Květoslava Růžičky a jiných osob, což mohl obžalovaný předvídati,

čímž měl spáchati

zločin zlomyslného jednání podle § 87 tr.z.

D ů v o d y.

Na základě trestního oznámení, výpovědí svědků Růženy Karenové, Otty Karena, Bohuslava Hašlamíčka, Jana Míčunka, Vlasty Váchové, Bohumila Kašlíka, Jana Smutka, Karla Schiffermüllera, Karla Dietricha, Elsy Stolarové, znaleckého nálezu a posudku MUDra Františka Adamíka, obsahu vězeňského protokolu pro okresní soud na Vsetíně /záznamu osob dodaných říšskou státní tajnou policií/, účtů poplatků kreditovaných telefonní ústřednou za měsíc listopad 1940 a zodpovídání obžalovaného, vzal soud za prokázaný tento skutkový děj :

Obžalovaný Rudolf Strübinger narodil se dne 28. října 1901 v Kyšperku, okres, Žamberk. Oba jeho rodiče byli německé národnosti. Otec jmenovaného byl úředníkem československých státních drah, matka pracovala v domácnosti. V roce 1920 maturoval obžalovaný v Trutnově a v roce 1921 byl na bohosloveckém semináři v Hradci Králové až do konce školního roku 1922. Od roku 1922 do roku 1923 byl úředníkem ve veřejné nemocnici v Liberci. V roce 1924 vstoupil do řádu Milosrdných bratří v Praze a ve Valticích, okres Mikulov, kde byl až do února 1927. Poté z řádu vystoupil a oženil se s Libuší, rozenou Pleskotovou, české národnosti. Od konce roku 1929 působil jako učitel němčiny nejdříve na německé a po té na české škole ve znojemském okrese. V říjnu 1938 optoval pro Československo a byla mu místo Trutnova, zabraného již Němci, určena domovská obec Jihlava.

Dne 1. července 1939 byl obžalovaný přemístěn na německou obecnou školu do Valašského Meziříčí. Členem NSDAP nebyl, ale o příslušnost v uvedené straně se ucházel a jeho žádost měla naději na kladné vyřízení. Než mu byla příslušnost ve straně NSDAP přiznána, byl obžalovaný všeobecně považován za význačného německého představitele za německé okupace ve Valašském Meziříčí a vedl písemné práce pro sekretariát NSDAP jako pravá ruka německého vedoucího /tak zv. Ortsleitera NSDAP/ Draxala, který neměl dostatek schopností, aby vyřizoval písemnou agendu. Jako příslušník NSDAP nebyl obžalovaný přijat proto, že byl dne 16. června 1941 zatčen německou kriminální policií pro zneužití školních dívek a odsouzen bývalým německým soudem v Ostravě k 5 měsíční ztrátě svobody. Po odpykání trestu vrátil se obžalovaný dne 20. 12. 1941 nazpět do Valašského Meziříčí, byl však z učitelství suspendován a do ledna 1943 vypomáhal své manželce při vedení správy u firmy Knöpfelmacher ve Valašském Meziříčí.

Dne 13. ledna 1943 nastoupil obžalovaný vojenskou službu u Landesschützenbatalion v Chebu. Vojenskou službu konal na různých místech a dne 12. března 1945 byl zajat Rudou armádou.

Do konce září 1945 byl obžalovaný v zajateckém táboře v Poznani, pak v zajateckém táboře v Toruni, ve Vratislavi a koncem listopadu 1945 byl propuštěn. Nevrátil se však do Valašského Meziříčí, nýbrž nastoupil od března 1946 místo učitele v Görlitz /Zhořelec/. Dne 1. ledna 1948 nastoupil pak místo řídícího učitele na obecné škole a zastával tuto funkci až do 22. září 1948, kdy byl suspendován v souvislosti s vyšetřováním na popud československých úřadů pro činnost obžalovaného za okupace. Dne 1. října 1948 nastoupil obžalovaný místo pomocného dělníka ve skladišti národního podniku Lova /Vagonka/ v Görlitz kde působil až do svého zatčení dne 2. 3. 1949. Československým úřadům byl předán dne 10. 12. 1949.

Dne 28. 6. 1947 se obžalovaný znovu oženil s Lidegardou Kokotovou, učitelkou v Görlitz, poněvadž své dřívější manželství s Libuší Strübingerovou považoval podle německých zákonů za zrušené. Z prvního manželství má obžalovaný dvě děti a to Rudolfa, nar. 1931 a Josefa, nar. 1938. Manželství s Lidegardou Kokotovou je bezdětné.

V sovětské okupační části Německa se obžalovaný přihlásil

nejdříve do komunistické strany Německa a později byl přijat do sjednocené socialistické strany dělnické, v níž zastával funkci školního referenta v místní skupině a později funkci předsedy pedagogického vedení při krajském vedení strany v Görlitz.

Za okupace nosil obžalovaný uniformu SA, byl členem této formace a nosil též odznak NSDAP s hákovým křížem.

Dne 9. listopadu 1940 volal obžalovaný telefonicky Bohuslava Halamíčka, který měl za okupace samostatný obchod se smíšeným zbožím a k tomu obchod s uhlím, a vytýkal mu, že koupil ukradený koš na uhlí, patřící firmě Knöpfelmacher ve Valašském Meziříčí, v níž byl obžalovaný dosazen jako tak zv. správce k věrné ruce /Treuhänder/. Když mu Bohuslav Halamíček namítal, že žádný odcizený koš na uhlí nekoupil, nýbrž že si jej dal zhotoviti u známého košíkáře Piskláka z Velké Lhoty, obžalovaný se rozčilil a žádal po něm, aby s ním hovořil německy. Když mu Halamíček odpověděl, že německy neumí, odpověděl mu na to obžalovaný ještě něco německy, čemuž Halamíček nerozuměl, a na to telefonický hovor ukončil. Halamíček odešel po té na stanici SNB ve Valaš. Meziříčí, kde se svěřil přítomnému štáb. strážmistru Tomáši Zedníčkovi, co po něm obžalovaný žádal a na jeho doporučení volal znovu telefonicky obžalovaného na číslo 39, odkud obžalovaný před tím hovořil, neboť toto telefonní číslo patřilo firmě Knöpfelmacher. V té době byl však telefon u firmy Knöpfelmacher obsazen a krátce na to volal Halamíčka Jan Mičunek, poštovní úředník z ústředny ve Valašském Meziříčí, který mu důvěrně sdělil, že je s ním zle, že obžalovaný právě volal vsetínské Gestapo, u kterého udal ~~zbytek~~ Bohuslava Halamíčka. Jan Mičunek totiž vyslechl rozhovor obžalovaného se vsetínským Gestapem a z rozhovoru, který byl veden německy, vyrozuměl při své málo dostačující znalosti Němčiny, že obžalovaný udal Halamíčka na Gestapu, neboť při svém rozhovoru výslovně uváděl jeho jméno. Následujícího dne očekával Halamíček, že bude zatčen, ale místo členů Gestapa dostavil se k němu štáb. strážmistr Josef Kuchař ze stanice SNB Valašské Meziříčí a sdělil mu, aby se příštího dne v 8 hodin ráno hlásil na vsetínském Gestapu.

Po svém dostavení se k výslechu byl Bohuslav Halamíček vyslýchán po dvouhodinovém zdržení až do 21 hodiny večerní a při svém výslechu měl možnost ze vzdálenosti asi 1 metru zahlédnouti arch papíru s německým textem, na jehož konci byl podepsán jasně čitelně a perem Strübinger. Členové Gestapa při výslechu překládali tento arch papíru do češtiny a kladli Halamíčkovi za vinu, že se měl vysloviti, že na Gestapo sere a neuznává německé zákony. V tomto směru bylo však udání vymyšleno, neboť Halamíček takový výrok nepronesl. Při výslechu byl Halamíček týrán tím způsobem, že byl z obou stran uděřen po hlavě a úderem na levé ucho ohluchl tak, že od té doby vůbec neslyší.

Po 8 denním věznění byl Halamíček propuštěn na intervenci vlivných Němců z Valašského Meziříčí, kteří se za něho zaručili.

Ze znaleckého nálezu a posudku MUDra Františka Adamíka vyplývá, že Halamíček má vlevo ztluštělý bubínek v uchu, že trpí neurodegenerativní změnou vnitřního ucha vlevo se značným snížením sluchovým, kterážto změna může souviseti příčinně s urazem, který Halamíček utrpěl v r. 1940.

Podle názoru soudu jde v daném případě o těžkou újmu na zdraví, která vznikla v souvislosti se zraněním utrpěným při výslechu Halamíčka u Gestapa v r. 1940.

Od února 1940 až do svého zatčení v červnu 1941 vedl obžalovaný jako pověřenec strany NSDAP komisařství k věrné ruce firmy Knöpfelmacher ve Valašském Meziříčí a byl také pověřen správou nemovitého majetku, patřícího Arnoštu Knöpfelmacherovi. Vzájemný poměr

mezi rodinou Arnošta Knöpfelmachera a obžalovaným byl skrytě nepřátelský, třebaže obžalovaný vůči nim nevystupoval nějak zvláště agresivně. Obžalovaný měl v zadním pokoji v bytě Knöpfelmacherových zřízenu kancelář, kde vyřizoval písemnou agendu a kam za ním docházeli místní Němci, nebo osoby s nimi sympatisující. Několikráte také navštívili obžalovaného členové vsetínského Gestapa. Do uvedeného pokoje vodil si obžalovaný též 15 letou Němku Bretfeldovou, kde s ní byl přistižen Růženou Knöpfelmacherovou v důvěrných situacích. Krátce před zatčením Arnošta Knöpfelmachera vytýkal Arnošt Knöpfelmacher obžalovanému tento poměr k této mladé dívce a vzniklé kontraversi pohrozil obžalovaný Arnoštu Knöpfelmacherovi, že ho to bude mrzet. Již před tím činil obžalovaný vícekráte Arnoštu Knöpfelmacherovi narážky na Gestapo. Tak na příklad při jedné výtce obžalovanému, že nepostupuje správně v obchodních věcech, odpověděl obžalovaný Arnoštu Knöpfelmacherovi, že jej nemá co poučovat a že když se mu to nelíbí, že Gestapo na Vsetíně není daleko. Několik dnů po uvedeném výstupu k vůli Jarmile Bretfeldové přijel obžalovaný do Valašského Meziříčí autem s členy Gestapa, vystoupil však z auta na náměstí, kdežto členové Gestapa zatkli Arnošta Knöpfelmachera a odvezli jej na Vsetín. Po jeho zatčení měla Růžena Knöpfelmacherová pouze jednou příležitost mluviti s Arnoštem Knöpfelmacharem v koncentračním táboře na Veveří v Brně. Když se podařilo její průvodkyni odlákati pozornost strážného, podešla Růžena Knöpfelmacherová poněkud stranou a přes ohradu se ptala svého manžela polohlasně na vzdálenost 3 až 4 metrů :"Kdo ?" Na to jí Arnošt Knöpfelmacher, který rovněž podešel stranou, odpověděl :"Strübinger" a dodal :"Dej pozor na děti" Toto prohlásil Arnošt Knöpfelmacher z toho důvodu, aby varoval svou manželku před obžalovaným, který jej udal na Gestapu pro chování nepřátelské k Říši, příp. pro nedodržování předpisů omezujících osoby židovského vyznání.

Arnošt Knöpfelmacher byl po té dodán do koncentračního tábora, kde zahynul dne 11. 7. 1941, o čemž Růžena Knöpfelmacherová obdržela úřední zprávu.

Ve společné domácnosti Knöpfelmacherových bydlela též nevlastní dcera Růženy Knöpfelmacherové Alice. Asi v červenci 1942 vyzval obžalovaný Růženu Knöpfelmacherovou, aby vykázala z jejího bytu její nevlastní dceru, protože on jako Němec nemůže úřadovati v domě, kde bydlí židovka, neboť se to příčí jeho "německé cti". Růžena Knöpfelmacherové se podařilo nakonec uprositi obžalovaného, aby směla svou dceru v jejím bytě ponechati až do transportu židů z Valašského Meziříčí dne 14. září 1942.

Růžena Knöpfelmacherová měla od 18. 8. 1939 ve vazbě též svého nevlastního syna Leo Knöpfelmachera, který jix někdy na jaře 1942 zaslal ilegální cestou dopis, ve kterém ji žádal o zaslání potravin a peněz na jména jeho spoluvězňů. Obžalovaný zadržel uvedený dopis a vyzval Růženu Knöpfelmacherovou, aby šla za jeho manželkou Libuší Strübingerovou. Strübingerová dala přečíst Růžené Knöpfelmacherové dopis, který byl již otevřen přesto, že byl adresován přímo na Růženu Knöpfelmacherovou. Po přečtení dopisu odmítla tato vrátiti dopis Strübingerové a nakonec po menší tahanici s dopisem utekla. Doma pak dopis po přečtení spálila, neboť vyzrazení celého případu by mělo nedozírné následky jak pro ni samu, tak pro jejího syna i jeho spoluvězně. Asi za týden se pak Růžena Knöpfelmacherová dozvěděna od Terezie Pleskotové, tchýně obžalovaného, že pro tento dopis byl u manželů Strübingerových veliký křik a že Strübinger zbil tehdy svoji manželku proto, že dopustila, aby se Růžena Knöpfelmacherová dopisu zmocnila. Podle domněnky Růženy Knöpfelmacherové /kterákx se nyní jmenuje Karenová/ se obžalovaný chtěl zmocniti dopisu proto, aby měl Růženu Karenovou a její rodinu v moci a mohl po případě na nich

vydírati.

Obžalovaný během své správy hospodařil v podniku nedbale a zadlužil jej částkou asi 250.000 Kčs, zejména tím, že zaměstnával nadpočetné zaměstnance jako Ullmana, Langa a Bretfeldovou, zašantročil 2 1/2 q autox značky Praga v hodnotě tehdejších 40.000 Kčs a zatížil firmu směnečným dluhem v částce 30.000 Kčs. Mimo to nakupoval na účet firmy různé dary pro zaměstnance, zejména Jarmilu Bretfeldovou a tyto vykazoval jako kancelářské potřeby a representaci.

Obžalovaný připustil ve své obhajobě, že za okupace vedl od února 1940 do 16. června 1941 správcovství firmy Knöpfelmacher a nemovitostí s tím spojených, že se ucházel o příslušnost ke straně NSDAP, že chodil v uniformě SA, jejímž byl členem, a že nosil odznak NSDAP s hákovým křížem. Rovněž připustil, že vedl po nějakou dobu písemnou agendu místnímu vedoucímu NSDAP Draxalovi, ale jednalo prý se o vyřizování obchodních věcí, nikoliv důvěrných jednání strany NSDAP. Popřel, že by někoho udal na Gestapu a že by tak zejména učinil v případě Arnošta Knöpfelmachera. Obžalovaný dále připustil, že byl člen rady města a že se stýkal s význačnými německými představiteli. Po provedeném průvodním řízení, když byl usvědčen svědky pro udání Bohuslava Halamíčka telefonicky na vsetínském Gestapu, obžalovaný připustil možnost, že na Gestapo ve věci Halamíčkově telefonoval, ale pro značný časový odstup si na to již nedovede vzpomenouti. S rodinou Knöpfelmacherovou prý vycházel přátelsky a dokonce o vánocích pozval Knöpfelmachera spolu s ostatními zaměstnanci ke společné vánoční nadílce. Obžalovaný posléze popřel, že by vyhrožoval přímo nebo nepřímo rodině Knöpfelmacherové Gestapem a že by měl výstup s Arnoštem Knöpfelmacherem, při kterém by mu pohrozil, že jej to bude mrzet.

Po provedeném průvodním řízení obhajoba obžalovaného neobstojí.

Pokud jde o udání Halamíčka Gestapu, zjistil soud z výpovědí Bohuslava Halamíčka a Jana Míčunka skutkový děj tak, jak jest shora uveden. Z jejich výpovědí vzal soud zejména za prokázáno, že obžalovaný po telefonickém rozhovoru s Halamíčkem volal na vsetínské Gestapo, které-mu udal Bohuslava Halamíčka pro výroky, který ten to měl domněle pronésti, totiž, že sere na Gestapo a neuznává německé zákony. Podle přesvědčení soudu je obžalovaný těmito dvěma svědeckými výpovědmi, které se navzájem doplňují, zcela usvědčen. Obžalovaný se sice pokusil hájiti tím, že prý udání Gestapu mohl učiniti také někdo jiný, ale v tomto směru je jeho obhajoba bezpečně vyvrácena svědectvím Jana Míčunka, který pod přísahou potvrdil a z jehož výpovědi vzal soud za prokázáno, že dne 9. listopadu 1940 bezpečně poznal obžalovaného podle hlasu, neboť dobře znal hlas obžalovaného z častých telefonických rozhovorů a že šlo o týž hlas, který volal nejdříve Bohuslava Halamíčka a po té vsetínské Gestapo. Ostatně vyplývá z výpovědi Růženy Karenové, že tato jednou večer v roce 1940, či 1941 zaslechla, jak obžalovaný volal telefonicky Bohuslava Halamíčka a žádal jej, že mu má vrátiti koš firmy. Z rozhovoru vycítila, že mezi oběma došlo k nedorozumění a nakonec zaslechla obžalovaného křičeti, že si to vyřídí na Gestapu. Zda-li obžalovaný skutečně na Gestapo telefonoval nemohla svědkyně sice udati, ale vzhledem k tomu, že Halamíček byl krátce na to vyšetřován na Gestapu, byla přesvědčena, že obžalovaný Halamíčka na Gestapu skutečně udal.

Tato skupina důkazů obžalovaného podle názoru soudu tak dokonale usvědčuje z udavačství Bohuslava Halamíčka na Gestapu,

že soudu není zapotřebí zabývati se tou částí svědecké výpovědi Bohuslava Halamíčka, kde udal, že zahlédl při svém výslechu na Gestapu list papíru popsaného německým textem s podpisem Ströbinger, kterýžto podpis se podle tvrzení svědka shoduje se skutečným podpisem obžalovaného.

Pokud jde o udání Arnošta Knöpfelmachera, průvodní řízení sice nepřineslo přímé usvědčující důkazy, ale přesto vyšly najevo tak závažné důkazy nepřímé, že soud při jejich hodnocení dospěl k názoru, že Arnošta Knöpfelmachera na Gestapu udal jedině obžalovaný.

Z výpovědi Růženy Karenové zjistil soud, že mezi rodinou Arnošta Knöpfelmachera a obžalovaným byl skrytý nepřátelský poměr, což soud považuje za plně odůvodněné, neboť obžalovaný jako německý správce židovského majetku byl nezvaným vetřelcem v rodině Arnošta Knöpfelmachera. Tento nepřátelský poměr byl zhoršován chováním obžalovaného, který svými narážkami na Gestapo udržoval Arnošta Knöpfelmachera i příslušníky jeho rodiny ve stálém duševním napjetí a tísnivém stavu. Toto nepřátelství vyvrcholilo několik dnů před zatčením Arnošta Knöpfelmachera, když tento vytýkal obžalovanému jeho poměr s Bretfeldovou, která byla ještě poloditětem, a obžalovaný mu nepokrytě vyhrožoval, že jej to bude mrzet. Soud zjistil dále z výpovědi Růženy Karenové a Otto Karena - a obžalovaný to ostatně přiznává -, že v den zatčení přijel se členy Gestapa ze Vsetína, že však vystoupil na náměstí a to zřejmě z toho důvodu, aby na něho nepadlo podezření. Obžalovaný se sice pokusil tyto nepříznivé skutečnosti zeslabiti tím, že prý byl onoho dne volán na Gestapo k výslechu ve věci Věry Stránské a že prý byl členy Gestapa vzat do auta jedoucího do Valašského Meziříčí jen proto, aby nemusel čekati na večerní vlak, ale soud považuje tuto jeho obhajobu za nejapnou výmluvu. Zejména zcela nelogická je obhajoba obžalovaného u hlavního přelíčení, že prý byl dne 6. 5. 1941 na Gestapu vyslýchán téměř jako obviněný a dokonce byl na dvě hodiny postaven čelem ke zdi, neboť po takovémto zacházení by jistě členové Gestapa nepozvali obžalovaného k jízdě autem do Valašského Meziříčí. Obžalovaný připustil, že byl na Gestapu dotazován, zda-li Arnošt Knöpfelmacher chodí večer do kina, hájil se však tím, že prý na tuto otázku odpověděl, že mu o tom není nic známo. Obžalovaný nedovedl uspokojivě vysvětliti, proč nepřijel se členy Gestapa až před dům Arnošta Knöpfelmachera, nýbrž vystoupil na náměstí. Tutož okolnost vysvětluje soud tím, že obžalovaný měl na svědomí udání Arnošta Knöpfelmachera a nechtěl proto, aby na něho padlo podezření, že přijel se členy Gestapa přímo ze Vsetína a že proto musel míti tu či onu účast na jeho zatčení. Ale i kdyby soud připustil, že je správná ta část výpovědi obžalovaného, že s ním na Gestapu nevlídně zacházeli a že musel dokonce státi 2 hodiny čelem ke zdi, pak jediné logické vysvětlení faktu, že obžalovaný byl pozván členy Gestapa do auta za účelem jízdy do Valašského Meziříčí, je takové, že obžalovaný se musel během svého výslechu členům Gestapa nějak zavděčiti, aby si je usmířil. Ponevadž připouští, že byl dotazován na chování Arnošta Knöpfelmachera a ponevadž hned po té členové Gestapa jeli Arnošta Knöpfelmachera zatknouti, zbývá jediné vysvětlení, pokud jde o obrat chování členů Gestapa vůči obžalovanému, že jim musel udati tak závažné skutečnosti obviňující Arnošta Knöpfelmachera, že na základě údajů obžalovaného mohlo dojíti k zatčení Arnošta Knöpfelmachera. Pokud obžalovaný ve své obhajobě naznačuje, že by udání mohl učiniti někdo jiný, na příklad Draxal, jehož manželka se prý obžalovaného tázala, zda-li ví, že jeho "žid" chodí do kina, soud tuto možnost vylučuje, neboť na zatčení Arnošta Knöpfelmachera neměl podle výsledků průvodního řízení nikdo jiný zájem než obžalova-

ný, kterému Arnošt Knöpfelmacher byl překážkou v jeho milostných záležitostech.

Jako závažný usvědčující důkaz hodnotil soud také tu část výpovědi Růženy Karenové, v níž vylíčila svoje setkání s Arnoštem Knöpfelmacherem po jeho zatčení vsetínským Gestapem a to v koncentračním táboře v Brně na Veveří ulici. Obhajoba se sice pokoušela bagatelisovati obsah této rozmluvy, která sestávala pouze z několika slov, ale soud po pečlivém uvážení všech možností dospěl k názoru, že tato rozmluva mohla míti pouze jeden smysl, totiž objasniti osobu udavače, což se skutečně také stalo. Zejména dodatek připojený Arnoštem Knöpfelmacherem "Dej pozor na děti" jednoznačně nasvědčuje tomu, že otázce své manželky porozuměl a připojil varování ohledně dětí. K tomu soud podotýká, že za okupace bývalo první starostí postižených, aby se dozvěděli osobu udavače, aby po skončení okupace mohl býti vydán spravedlivému potrestání. Arnošt Knöpfelmacher měl jistě možnost během vyšetřování osobu udavače zjistiti, jinak by na otázku "kdo" tak pohotově nereagoval, pokrčil by rameny, nebo uvedl jinou osobu. Že obžalovaný byl udavačství schopen, ukazuje plně prokázaný případ udání Bohuslava Halamíčka, kde obžalovaný rovněž pro malicherné osobní nedorozumění učinil udání. Soud nemohl ponechati bez povšimnutí i výpověď členů Gestapa Karla Schiefermüllera a Karla Dietricha z bývalé služebny Gestapa na Vsetíně, ve které označili obžalovaného Strübingera a místního vedoucího Draxala za hlavní udavače a uvedli, že po dobu jejich spolupráce bylo také podáno nejvíce udání na Gestapo a že tak hlavně činil Strübinger. Jmenovaní členové Gestapa rovněž potvrdili, že zájmem místního vedení NSDAP bylo odstranění malé židovské obce ve Valašském Meziříčí a proto bylo používáno všech nepatrných překročení omezení Židů, na příklad zákazu vycházky, a tito byli ihned udáváni. Fanatismus valašsko-meziříčských Němců šel dokonce tak daleko, že se místní vedení NSDAP obracelo i na nadřízené služebny Gestapa, když některé nezávadné případy udání nebyly Vsetínem zpracovány, neboť bylo zájmem místního vedení NSDAP ve Valašském Meziříčí, aby bylo udáno co nejvíce českých a židovských občanů. Že obžalovaný hrál při tom rozhodující úlohu, je potvrzeno nejenom uvedenými členy Gestapa, nýbrž též svědkyní Růženou Karenovou, která uvedla a z jejíž výpovědi soud zjistil, že obžalovaný se před ní jednou sám vyjádřil, že Draxal je na vedení slabý, že tomu nerozumí a že mu proto obžalovaný všechno dělá.

Shora prokázané jednání obžalovaného zakládá po objektivní i subjektivní stránce skutkovou podstatu zlomyslného jednání za okolností zvláště nebezpečných podle § 87 tr.z.. Je nepochybné, že udání některé osoby u Gestapa za okupace pro činy nebo smýšlení nepřátelské Říši bylo objektivně způsobilé vyvolati nebezpečí pro život, zdraví a tělesnou bezpečnost lidem a to za okolností zvláště přitěžujících, neboť pouhé zatčení a výslech u Gestapa míval ve většině případů pro postižené za následek tělesné týrání, věznění a nezřídka také dodání do koncentračního tábora, v němž byl pobyt spojen s nelidským týráním, hladověním a často i ~~nebezpečí~~ smrtí. Po subjektivní stránce to podle názoru soudu obžalovaný věděl, neboť již v r. 1940 jemu jako Němci bylo známo, že řada lidí v těchto táborech zahynula, neboť již docházela úmrtní oznámení a na veřejnost proskakovaly zprávy o nelidském zacházení s vězni v koncentračních táborech. Ostatně jako pravá ruka místního vedoucího Draxala byl obžalovaný o osudu tak zvaných méněcenných ras jistě dobře informován. Proto soud vzal za prokázáno, že obžalovaný mohl smrt

Arnošta Knöpfelmachera předvídati.

Jest tedy výrok o vině odůvodněn.

Trest byl vyměřen podle §u 86 odst. 2 poslední věta tr.z. Protože výsledky průvodního řízení nebylo bezpečně zjištěno, že by obžalovaný byl profesionálním udavačem, nýbrž že je spíše pravděpodobné, že upracovával hlášení podle daných mu pokynů, dále proto, že v některých případech varoval české občany a za ně intervenoval, má soud za to, že jsou dány tak závažné polehčující okolnosti, že by trest smrti byl nepřiměřeně přísný a proto uložil obžalovanému za použití §u 113 odst. 1 zákona č. 319/48 Sb. na místo trestu smrti trest doživotního těžkého žaláře.

Poněvadž obžalovaný je říšskoněmeckým státním příslušníkem, nemohla býti vyslovena ztráta volebního práva, i když bylo prokázáno, že obžalovaný jednal z nenávisti k českému národu, tedy pohnutky nízké a nečestné.

Výrok o započtení vazby se opírá o § 55 a/ tr.z.

K osvobozující části rozsudku :

Obžaloba kladla obžalovanému dále za vinu, že v lednu 1941 v písemném podání zaslaném Gestapu na Vsetíně udal JUDra Františka Brauna a Ottu Fischgrunda, obą židovské národnosti, že přes zákaz platný pro israelity se zdržovali večer po osmé hodině na ulici a že Dr. Braun udržoval styky s arijkou Jiřinou Menšíkovou, v důsledku kteréhožto udání byli oba zatčeni dne 10. ledna 1941 Gestapem a odvlečeni do koncentračního tábora, kde 9. června 1941 zahynuli.

Obžalovaný rozhodně popřel jakoukoliv účast na tomto udání a o zatčení Dra Brauna a Fischgrunda se prý dozvěděl až na třetí den. Kdo měl účast na jejich udání, není prý obžalovanému známo.

Z výpovědi Jiřiny Menšíkové, nyní provdané Mahdalové, zjistil soud, že nekdy v létě 1940 byla na návštěvě u Alžběty Duškové, nyní provdané Foltýnové, kde popíjela ve společnosti, v níž byl též JUDr. Braun, snoubenec Alžběty Foltýnové. Po požití vína a vykouření několika cigaret se udělalo Jiřině Mahdalové nevolno. Z výpovědi Alžběty Foltýnové zjistil soud, že Dr. Braun poslal Ottu Fischgrunda pro lékaře Dra Schubrta, který poskytl Jiřině Mahdalové lékařskou pomoc. Kolem 23 hodiny odešla Jiřina Mahdalová s Ottou Fischgrundem do svého bytu, kam ji Otto Fischgrund doprovodil. Celý výstup sledoval pootevřenými dveřmi Josef Kreml, který podle domnenky Alžběty Foltýnové učinil o případu udání na Gestapo a to buď přímo, nebo prostřednictvím Draxala, nebo obžalovaného Ströbingera. Z výpovědi Alžběty Foltýnové a Růženy Karenové zjistil posléze soud, že Josef Kreml přiměl nátlakem Dra Brauna k prodeji jeho domu a že při vyjednávání byl přítomen i obžalovaný spolu s Draxalem. Od prosince 1940 byl mezi Josefem Kremlem a Dr.em. Braunem nepřátelský poměr, protože Josef Kreml odmítl spláceti Dru Braunovi zbytek kupní ceny za dům a pronesl vůči Dru Braunovi vyhrůžku :"Ty žide jeden smradlavý, já s Tebou zatočím - já Ti ukáži".

Výsledky průvodního řízení nebylo bezpečně zjištěno, zda-li Josef Kreml učinil udání přímo, nebo prostřednictvím Draxala nebo Ströbingera. Protože obžalovaný jakoukoliv účast na udání popřel a jeho účast na udání nebyla nijak prokázána, i když je z této účasti naléhavě podezřelý, nezbylo soudu než podle zásady, že v pochybnostech se má přikloniti k mínění pro obžalovaného příznivějšímu, jej od obžaloby v tomto směru na něho vznesené

podle § 259 č. 2 tr.ř. ~~zmxnhžaloby~~ osvoboditi.

Obžaloba kladla obžalovanému dále za vinu, že v říjnu 1940 odeslal z Valašského Meziříčí Gestapu na Vsetín udavačský dopis Albertiny Trčálkové na Slavoje Blechu, Milana Gavendu a Antonina Liebigera, resp. měl účast na odeslání dopisu kanceláří NSDAP, v důsledku čehož byli jmenovaní dne 28. října 1940 zatčeni Gestapem a Blecha a Gavenda vězněni až do osvobození a Liebiger byl v r. 1942 umučen v koncentračním táboře v Dachau.

Obžalovaný rovněž popřel jakoukoliv účast na tomto udání, resp. jeho odeslání vsetínskému Gestapu. Připustil, že když jej navštívila dne 19. října 1940 Žofie Gavendová a prosila jej, aby intervenoval ve prospěch jejího syna, sdělil jí, že v tom případě, byl-li případ sdělen Draxalovi, že je již pozdě a že dopis resp. udání Draxal již asi odeslal poštou v 11 hodin.

Z obsahu spisu Ls 427/46 býv. mimořádného lidového soudu v Novém Jičíně a tam obsažených výpovědí Milana Gavendy, Slavoje Blechy, Žofie Gavendové a výpovědi Albertiny Trčálkové, zjistil soud, že dne 18. října 1940 ve večerních hodinách oznámila Albertina Trčálková Milana Gavendu, Slavoje Blechu a Antonína Liebigera pro protiněmecké výroky a demonstraci před podstavcem pomníku TG. Masaryka, žádala o jejich zatčení hlídkou SA a o sepsání protokolu s nimi. Ve 23.30 hod. byl protokol se jmenovanými skutečně sepsán a Albertina Trčálková jej podepsala. Tento protokol byl odeslán vsetínskému Gestapu, ale byl zadržen některým z poštovních úředníků ve Valašském Meziříčí, takže na Gestapo vůbec nedošel. Kdo měl účast na odeslání tohoto protokolu na Gestapo, nebylo bezpečně zjištěno. Podle výpovědi Milana Gavendy a Slavoje Blechy je obžalovaný Strübinger naléhavě podezřelý, že učinil udání na Gestapo na základě údajů Albertiny Trčálkové, které udání stylisoval, ale v tomto směru nepovažuje soud důkazy za dostačující, neboť nešlo o důkazy přímé, nýbrž jmenovaní svědkové se dozvěděli tyto skutečnosti z vyprávění třetích osob a není vyloučeno, že šlo o pouhé dohady. Albertina Trčálková ve své výpovědi popřela, že by dala nějaké informace a popud obžalovanému, aby sepsal udání na Gestapo.

Soud nepovažoval výsledky průvodního řízení za dostačující k usvědčení obžalovaného z účasti na udavačství Gavendy, Blechy a Liebigera. První udání, odeslané na Gestapo, na kterém měl obžalovaný s největší pravděpodobností účast, na Gestapo nedošlo a kdo učinil další udání, nebylo výsledky průvodního řízení prokázáno. Na rozdíl udání Arnošta Knöpfelmachera byla v tomto případě vedle obžalovaného zjištěna ještě další osoba, která měla zájem na udání jmenovaných tří hochů a to Albertina Trčálková, takže soud nemohl vyloučiti, že ona sama opakovala udání na Gestapu ve Vsetíně, kam několikráte za týden dojížděla. Proto soud obžalovaného v pochybnostech i v tomto směru od obžaloby na něho vznesené podle § 259 č. 2 tr.ř. osvobodil.

Obžaloba kladla obžalovanému dále za vinu, že v roce 1940 nebo 1941 ve Valašském Meziříčí měl účast na opětném zatčení hejtmana Květoslava Růžičky, o němž po prvém jeho propuštění prohlásil, že týž bude opětně do měsíce zatčen Gestapem, což se skutečně stalo a Květoslav Růžička zahynul v koncentračním táboře.

Z výpovědi svědka Bohumila Kašlíka zjistil soud, že po prvém propuštění okresního hejtmana Růžičky z vazby Gestapa zaslechl z vyprávění více osob, které však nemohl jménem udati, že se obžalovaný vyslovil, že Růžička bude do měsíce opětovně zatčen. Co se skutečně také stalo a proto je svědek toho mínění, že obžalovaný měl na zatčení Růžičky účast, resp. při nejmenším o tom věděl. Svědek Bohumil Kašlík nemohl ani přibližně uvésti dobu, kdy obžalovaný

měl uvedený výrok prohlásiti.

Z výpovědi Jana Smutka zjistil soud, že bývalý okresní hejtman Růžička byl Gestapem zatčen poprvé dne 7.3. 1941 a byl vyšetřován pro neodevzdání zbraní odebraných obyvatelstvu, podruhé byl zatčen dne 7. května 1941 na udání geometra ing. Harašína, že mu nezadával geometrické práce v okrese a po třetí byl zatčen dne 8. listopadu 1941 v souvislosti s odbojovou činností bývalého zemského presidenta Mezníka, Chládka a jiných.

Ze shora uvedených dat zatčení vyplývá, že inkriminovaný výrok mohl obžalovaný pronésti pouze v mezidobí mezi prvním propuštěním a druhým zatčením Květoslava Růžičky, neboť dne 16. 6. 1941 byl obžalovaný zatčen a po tě byl ve vazbě až do prosince 1941. Protože svědek Bohumil Kašlík potvrdil, že k zatčení Květoslava Růžičky došlo skutečně za měsíc po prenesení inkriminovaného výroku obžalovaným, neměl obžalovaný na druhém zatčení Růžičky patrně účast, protože udání bylo učiněno ing. Harašínem. Obžalovaný ve své obhajobě připustil, že navštěvoval německý hotel Poláška ve Valašském Meziříčí, kam - jak soudu je známo - docházel i ing. Harašín, takže není vyloučeno, že obžalovaný mohl zvěděti o připravovaném zatčení Květoslava Růžičky přímo z úst Ing. Harašína.

Obžalovaný jakoukoliv účast na udání Květoslava Růžičky popřel a výsledky průvodního řízení nebyla jeho účast na některém ze zatčení Růžičky prokázána, takže soudu nezbylo než obžalovaného pro nedostatek důkazů podle § 259 č. 2 tr.ř. od obžaloby osvoboditi.

Posléze kladla obžaloba obžalovanému za vinu, že v létech 1939 až 1941 měl účast na písemných, ústních, nebo telefonických hlášeních Gestapu o osobách nepřátelských Říši/t.zv. akci rukojemské, sokolské a členů komunistické strany, následkem čehož byla velká část občanů zatčena, věznéna a mnozí z nich zahynuli v koncentračních táborech.

Obžalovaný jakoukoliv účast na těchto hlášeních popřel a hájil se tím, že vedl Draxalovi pouze obchodní korespondenci a nikoliv korespondenci týkající se politických hlášení.

V tomto směru považuje soud obhajobu obžalovaného za nejapnou výmluvu, neboť má prokázáno svědectvím členů Gestapa Karla Schiffermüllera a Karla Diettricha a dále svědectvím Růženy Karenové, že obžalovaný spolu s místním vedoucím NSDAP Draxalem činili četná hlášení a udání na Gestapo a že hlavní účast na tom měl právě obžalovaný, neboť Draxal neměl dostatečných schopností ke stylisaci různých hlášení a udání a že tyto záležitosti vyřizoval obžalovaný za něho. Jak vynikající roli v tomto směru hrál obžalovaný mezi čelnými představiteli NSDAP ve Valašském Meziříčí, vyplývá i z výpovědi Albertiny Trčálkové, která nazývala obžalovaného "Ortsleiterem", neboť ve skutečnosti tuto funkci faktický vykonával. Je všeobecně známo, že při všech hromadných zatýkacích akcích hrálo místní vedení NSDAP rozhodující úlohu a že podávalo posudky o chování všech osob v jeho okruhu a mělo možnost svým nepříznivým posudkem přímo zpečetiti osud některých nežádoucích osobností, které pak byly posílány do koncentračních táborů s pověstnou poznámkou "Rückkehr unerwünscht" /návrat nežádoucí/. Jak již shora bylo zjištěno, zastával obžalovaný vlastně funkci vedoucího sekretariátu NSDAP a jistě nese vinu na mnohých nepříznivých hlášeních, na základě nichž došlo k zatýkání, věznění a usmrcení řady českých občanů. Výsledky průvodního řízení nebylo však bezpečně prokázáno, v kterých konkretních případech a o kterých osobách učinil obžalovaný hlášení Gestapu, neboť veškerý písemný materiál Gestapa i NSDAP byl zničen a výpovědi členů Gestapa jsou neurčité. Proto soudu nezbylo, než podle zásady in dubiis pro reo také v tomto